

**Elering AS**  
**KÄSITSI KÄIVITATAVA SAGEDUSE TAASTAMISE RESERVI TEENUSE**  
**OSUTAMISE TÜÜPTINGIMUSED**

1. Üldsätted.....	1
2. Mõisted.....	2
3. Reguleerimislepingu sõlmimine ja reservüksuse eelkvalifitseerimine .....	4
4. Reguleerimisvõimsuse hankimine.....	<u>54</u>
5. Reguleerimisenergia pakkumuste tegemine.....	<u>65</u>
6. Reguleerimisteenuse tellimine, kasutamine ja kasutamise lõpetamine.....	6
7. Reguleerimisteenuse tehnoloogiaspetsiifilised erisused .....	<u>76</u>
8. Üldnõuded andmevahetusele.....	<u>87</u>
9. Reguleerimispakkumiste hinnastamine.....	<u>87</u>
10. Reguleerimisteenuste pakkumiste selgitamine.....	<u>98</u>
11. Süsteemihalduri õigused ja kohustused.....	9
12. Reguleerimisteenuse pakkuja õigused ja kohustused.....	<u>109</u>
13. Kahju hüvitamine .....	10
14. Lepingu muutmine ja ülesütlemine .....	<u>1140</u>
15. Tahteavaldused.....	11

## **1. Üldsätted**

- 1.1. Käesolevad “Käsitsi käivitatava sageduse taastamise reservi teenuse osutamise tüüptingimused” (edaspidi: tüüptingimused) määravad kindlaks Elering AS (edaspidi: süsteemihaldur) ja reguleerimisteenuse pakkuja õigused ja kohustused reguleerimispakkumiste tegemisel, reguleerimisteenuse tellimisel, kasutamisel, kasutamise lõpetamisel ja arvelduse tegemisel.
- 1.2. Tüüptingimused on Elektrienergia reguleerimisteenuse osutamise lepingu (edaspidi: leping) lahutamatuks osaks.
- 1.3. Käesolevad tüüptingimused ei käsitle reguleerimisturu tegevuse peatamise ja taastamise eeskirjasid vastavalt määruse (EL) 2017/2196 artiklile 36 ja arveldamise eeskirju turu peatamise puhuks vastavalt määruse (EL) 2017/2196 artiklile 39.
- 1.4. Tüüptingimused käsitlevad reguleerimisteenuse osutamist käsitsi käivitataivate sageduse taastamise reservide (inglise keeles: *manually activated frequency restoration reserves*) osas.
- 1.5. Süsteemihaldur kasutab reguleerimisteenust Eesti elektrisüsteemi bilansi tagamiseks, vastukaubanduseks ning teistele süsteemihalduritele reguleerimisteenuse edastamiseks.

- 1.6. Reguleerimisteenuse pakkuja poolt esitatavad pakkumised ning nende muudatused esitatakse süsteemihaldurile viimase poolt määratud ajatsooni arvesse võttes. Kui süsteemihaldur ei ole määranud teisiti, siis tuleb pakkumised esitada UTC ajas CE(S)T päeva kohta. Kõik ülejäänud lepingus toodud tähtajad ja kirjeldatud tegevused on CE(S)T ajas.
- 1.7. Kui reguleerimisteenuse pakkuja ei ole ise bilansihaldur, tuleb tal turuosalisena esitada info oma bilansihalduri kohta, kes tagab temale avatud tarne. Süsteemihaldurile tuleb esitada bilansihalduri nimi ning vastava avatud tarne lepingu algusaeg ja lõppaeg koos bilansihalduri omapoolse kirjaliku kinnitusega.
- 1.8. Kui reguleerimisteenuse pakkuja ei ole ise bilansihaldur, tuleb tal tagada oma bilansihalduriga reguleerimisteenuse aktiveerimise andmevahetus teatades süsteemihaldurile reguleerimisteenuse pakkumiste kooskõlastuse, infovahetuse ja arvelduse kontaktid vastavalt kokkuleppele bilansihalduriga.
- 1.9. Juhul kui reguleerimisteenuse pakkuja on iseseisev agregaatore tuleb reguleerimisteenuse pakkujal tagada, et tema reguleerimispaakumises osalevad üksnes ressursid, mille kohta ressursside omanikud on andmevahetusplatvormis andnud volituse.
- 1.10. Juhul kui reguleerimisteenuse pakkuja on iseseisev agregaatore tuleb reguleerimisteenuse pakkujal esitada andmed reguleerimisenergia koguste kohta andmevahetusplatvormile vastavalt andmevahetusplatvormi juhendile ja juhendis sätestatud tähtaegadele.

## 2. Mõisted

Tüüptingimustes kasutatakse mõisteid õigusaktides sätestatud tähenduses või alljärgnevas tähenduses:

- 2.1. Agregaatore - juriidiline isik, kes korraldab süsteemihaldurile reguleerimisreservi pakkumise tegemist tarbimise või tootmisvõimsuste koondamise teel.
- 2.2. Allareguleerimine - süsteemihalduri poolt täiendava elektrienergia koguse müümine, mis on tingitud prognoositust väiksemast energia tarbimisest või suuremast energia tootmisest süsteemis, vajadusest teostada vastukaubandust või kui on ohustatud elektrisüsteemi varustuskindlus.
- 2.3. Balti reguleerimisvõimsuse platvorm – Balti süsteemihaldurite ühine platvorm reguleerimisvõimsuse oksjonite korraldamiseks.
- 2.3-2.4. Bilansihaldur - juriidiline isik, kes on oma bilansiportfelli tagamiseks sõlminud süsteemihalduriga bilansilepingu elektrituruseaduse (ELTS) ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud korras.
- 2.4-2.5. Eelkvalifitseerimine – protsess valideerimaks reservüksuse või -rühma võimekust pakkuda nõuetekohast reguleerimisteenust. mFRR eelkvalifitseerimise protsess ja detailsed nõuded on kirjeldatud Eleringi kodulehel dokumendis „mFRR teenuse eelkvalifitseerimise protsess ja tehnilised nõuded“.
- 2.5-2.6. Ettevalmistamisaeg – ajavahemik alates süsteemihalduri tellimuse esitamisest reguleerimisenergia tarnimiseks vastavalt standardtoote tingimustele kuni koormuse muutmisperioodi alguseni
- 2.6-2.7. Iseseisev agregaatore – agregaatore, kelle reguleerimisreservi pakkumise üksus ei asu tema enda bilansihalduri bilansipiirkonnas ning kes esitab reguleerimisreservi pakkumised tarbijaga sõlmitud lepingu alusel. Iseseisvale agregaatorele kohalduvad tüüptingimustes samad tingimused, mis agregaatorele.

- 2.7.2.8. Jagatavus – süsteemihalduri võimalus kasutada üksnes osaliselt reguleerimisenergia või reguleerimisvõimsuse pakkumusi, mida pakub reguleerimisteenuse osutaja, ja seda nii käivitatava võimsuse kui ka selle kestuse osas.
- 2.8.2.9. Kauplemisperiood (MTU) - ajavahemik pikkusega viisteist (15) minutit. Päeva esimene kauplemisperiood on ajavahemik 00.00 kuni 00:15 ja viimane kauplemisperiood on ajavahemik 23.45 kuni 00.00 (CE(S)T, kui pole määratud teisiti).
- 2.9.2.10. Kehtivusaeg – ajavahemik, mille jooksul võib käivitada reguleerimisteenuse osutaja tehtud reguleerimisenergia pakkumuse ja mille jooksul on tagatud toote kõigi näitajate nõuetekohased väärtused. Kehtivusaeg on määratud kehtivuse algus- ja lõppajaga.
- 2.11. LER (Limited Energy Resource) reservüksus – reservüksus, mis ei ole eelkvalifitseeritud võimsusel ilma täiendava laetuse haldamise protsessita suuteline teenust katkematult täismahus vähemalt kahe tunni jooksul pakkuma.
- 2.10.2.12. MARI (*Manually Activated Reserves Initiative*) – üle-Euroopaline käsitsi käivitavate sageduse taastamise reservide platvorm mFRR standardtoodete vahetamiseks.
- 2.11.2.13. mFRR - käsitsi käivitav sageduse taastamise reserv
- 2.12.2.14. Muutmisperiood – ajavahemik, mis on määratletud oma kindlaksmääratud alguspunkti ja kestusega, mille jooksul sisend- ja/või väljundaktiivvõimsust suurendatakse või vähendatakse.
- 2.13.2.15. Reguleerimisenergia – reguleerimisteenuse pakkujalt ostetav või temale müüdiv elektrienergia, mida süsteemihaldur kasutab süsteemi tasakaalustamiseks ja mis tarnitakse vastavalt käesolevas dokumendis ja standardtoodetes sätestatud nõuetele.
- 2.14.2.16. Reguleerimisteenuse avamisaeg – ajahetk, millest alates saab standardtoote kohta reguleerimisteenuse pakkumusi esitada ja/või ajakohastada.
- 2.15.2.17. Reguleerimisteenuse pakkuja (BSP) – juriidilisest isikust tootja, tarbija, agregaatore või iseseisev agregaatore, kes pakub süsteemihaldurile reguleerimislepingu alusel reguleerimisteenust.
- 2.16.2.18. Reguleerimisteenuse sulgemisaeg - ajahetk, millest alates ei tohi enam standardtoote kohta reguleerimisteenuse pakkumusi esitada ega ajakohastada.
- 2.17.2.19. Reguleerimisteenuse tellimus - süsteemihalduri poolt reguleerimisteenuse pakkujale edastatud tellimus reguleerimisreservi käivitamiseks vastavalt standardtootes ja/või tehnilistes tingimustes sätestatud tingimustele.
- 2.18.2.20. Reguleerimisteenused - teenused, mis hõlmavad kas reguleerimisenergiat või - võimsust või mõlemat.
- 2.19.2.21. Reguleerimisvõimsus – reservvõimsuse maht, mida reguleerimisteenuse pakkuja hoiab vastavalt kokkuleppele ja mille kohta on reguleerimisteenuse pakkuja nõustunud süsteemihaldurile energiapakkumusi tegema vastavas mahus ja lepingu kestuse ajal.
- 2.20.2.22. Reserve pakkuv rühm ehk reservrühm - rohkem kui ühte ühenduspunkti ühendatud koondtootja, koondtarbija ja/või reserve pakkuvate üksuste rühm, mis täidab sageduse hoidmise reservide, sageduse taastamise reservide või asendusreservide nõudeid.
- 2.21.2.23. Reserve pakkuv üksus ehk reservüksus – kas üks ühisesse ühenduspunkti ühendatud tootmismoodul ja/või tarbimisüksus või koondtootja või koondtarbija, mis täidab sageduse hoidmise reservide, sageduse taastamise reservide või asendusreservide nõudeid.
- 2.22.2.24. SCADA (*Supervisory Control and Data Acquisition*) - arvutisüsteemide ja sidevõrkude abil toimuv elektrivõrgu tehniliste protsesside jälgimise ja juhtimise süsteem.

- 2.23-2.25. Seadeväärtus – tootmis- või tarbimisüksuse netoväljundvõimsuse sättepunkt vaadeldavas turuühikus ilma reguleerimisteta.
- 2.24-2.26. Seiskamisaeg - ajavahemik koormuse muutumiseks täismahus tarnest kuni seadeväärtuseni või täismahus loobumisest tagasi seadeväärtuseni.
- 2.25-2.27. Standardtoode – ühtlustatud reguleerimistoode reguleerimisteenuste vahetamiseks, nagu selle on määratlenud koos kõik põhivõrguettevõtjad. Standardtoodete parameetrid on kirjeldatud standardtoote tingimustes.
- 2.26-2.28. Sätteväärtus – tootmis- või tarbimisüksuse netoväljundvõimsuse sättepunkt vaadeldavas turuühikus arvestades süsteemihalduri reguleerimistellimust
- 2.27-2.29. Tarbimisüksus - üksus, mis tarbib elektrienergiat ja on ühendatud ühes või mitmes ühenduspunktis ülekande- või jaotusvõrku. Jaotusvõrk ja/või tootmismooduli abiseadmed ei moodusta tarbimisüksust.
- 2.28-2.30. Tarneaeg- ajavahemik, mille jooksul reguleerimisteenuse pakkuja teostab reguleerimisenergia tarnet süsteemihalduri tellimuse alusel täismahus.
- 2.29-2.31. Täieliku käivitamise aeg - ajavahemik alates süsteemihalduri tellimuse esitamisest reguleerimisenergia tarnimiseks vastavalt standardtoote tingimustele kuni asjaomase toote täismahus tarne saavutamiseni.
- 2.30-2.32. Ühendav süsteemihaldur - süsteemihaldur, kes korraldab tegevust piirkonnas, milles reguleerimisteenuse pakkujad ja bilansihaldurid peavad täitma tüüptingimusi.
- 2.31-2.33. Ülesreguleerimine - süsteemihalduri poolt täiendava energiakoguse ostmine, mis on tingitud prognoositust suuremast energia tarbimisest või väiksemast energia tootmisest süsteemis, tootmisvõimsuse ootamatust väljalülitumisest, vajadusest teostada vastukaubandust või kui on ohustatud elektrisüsteemi varustuskindlus.

### 3. Reguleerimislepingu sõlmimine ja reservüksuse eelkvalifitseerimine

- 3.1. Süsteemihaldur sõlmib reguleerimisteenuse pakkujaga lepingu, kui:
- 3.1.1. süsteemihaldur on reguleerimisteenuse pakkuja suhtes ühendav süsteemihaldur;
- 3.1.2. reguleerimisteenuse pakkuja poolt pakutava toote asukoht on süsteemihalduri juhtimispiirkonnas;
- 3.1.3. reguleerimisteenuse pakkuja on bilansihaldur või tal on kirjalik kokkulepe bilansihalduriga, kes tagab talle avatud tarne;
- 3.2. Süsteemihaldur eelkvalifitseerib reservüksuse kui:
- 3.2.1. reservüksus on läbinud täielikult liitumisprotsessi, sh vastuvõtukatsed;
- 3.2.1-3.2.2. reguleerimisteenuse pakkuja kinnitab, et pakutav toode vastab standardtoote tingimustele ja teenust pakkuva reservüksus/-rühm on edukalt läbinud eelkvalifitseerimise protsessi.
- 3.2.1.1-3.2.2.1. eelkvalifitseeritud staatus kehtib 5 aastat;
- 3.2.2.2. tehniliste muudatuste korral eelkvalifitseeritud reservüksuses või selle juhtsüsteemis teavitab reguleerimisteenuse pakkuja enne muudatuse tegemist süsteemihaldurit, kes hindab kas vastava muudatuse tegemisel on vajalik uuesti läbida eelkvalifitseerimise protsess
- ~~3.2.1.2. tehniliste muudatuste tegemisel reservüksuses või selle juhtsüsteemides tuleb eelkvalifitseerimise protsess uuesti läbida~~
- 3.2.1.3-3.2.2.3. eelkvalifitseerimise protsess ja tehnilised nõuded on kirjeldatud süsteemihalduri kodulehel dokumendis „mFRR teenuse eelkvalifitseerimise protsess ja tehnilised nõuded“.
- 3.2.1.4-3.2.2.4. reguleerimisteenuse pakkuja tagab ning tõendab kõigi nõuete täitmise reguleerimisteenuse pakumiseks andmevahetusel, käivitamisel, reguleerimisenergia tarnel, tarne lõpetamisel ja arveldusel reguleerimisteenuse

~~pakkuja tagab ning tõestab kõigi nõuete täitmise reguleerimisteenuse pakkumiseks andmevahetusel, käivitamisel, kasutamisel, kasutamise lõpetamisel ja arveldusel.~~

#### 4. Reguleerimisvõimsuse hankimine

- 4.1. Reguleerimisteenuse pakkuja edastab reguleerimisvõimsuse pakkumused ühendavale süsteemihaldurile. Pakkumusi saab esitada ainult varasemalt eelkvalifitseeritud varade kohta.
  - 4.1.1. pakutav reguleerimisteenus peab vastama kõikidele standardtoote tehnilistele tingimustele ning pakkumus tuleb esitada süsteemihalduri poolt ette antud formaadis ja edastada süsteemihalduri poolt ette antud viisil;
  - 4.1.2. reguleerimisvõimsuse pakkumuste esitamise juhend, sõnumistandardid ja nõuded andmevahetusele ~~ja~~ avaldatakse juhendis „Reguleerimisvõimsuse pakkumuste esitamine“ Eleringi kodulehel: [www.elering.ee](http://www.elering.ee).
- 4.2. Reguleerimisvõimsuse pakkumusi saab esitada ja ajakohastada alates mFRR reguleerimisvõimsuse pakkumuste avamisajast kuni sulgemisajani.
- 4.3. Kehtivaks loetakse viimane peale reguleerimisvõimsuse pakkumuste avamisega ja enne sulgemisega esitatud korrektne pakkumus, mis vastab kõigile standardtoote tingimustele ja andmevahetuse nõuetele.
- 4.4. Süsteemihaldur edastab reguleerimisvõimsuse sulgemisajaks temale esitatud reguleerimisvõimsuse pakkumused ~~ja edastab selle~~ ühtsele Balti reguleerimisvõimsuse platvormile.
- 4.5. Balti reguleerimisvõimsuse platvorm leiab edukad võimsusturu pakkumused vastavalt Balti võimsusturu reegleid defineerivatele süsteemihaldurite metoodikaettepanekutes kirjeldatule ning edastab need koos arveldushindadega (clearing price) ühendavale süsteemihaldurile~~koos reguleerimisvõimsuse standardtoodete marginaalhindadega ning edastab need vastavale süsteemihaldurile.~~
- 4.6. Süsteemihaldur teavitab reguleerimisteenuse pakkujat tema esitatud pakkumuste staatustest – millised pakkumused võeti millises mahus vastu.
- 4.7. Edukatel reguleerimisvõimsuse pakkujatel on kohustus esmaseks energiapakkumuse tähtjaks vastavalt vastu võetud võimsuspakkumusele teha reguleerimisenergia pakkumusi. Võimsuspakkumustele vastavad mFRR energiapakkumused peavad olema nii otse- kui ka planeeritud käivitust võimaldava käivitustüübiga.
- 4.8. Edukal reguleerimisvõimsuse pakkujal on lubatud reguleerimisenergia pakkumise kohustust EBGL artikkel 34 kohaselt teisele vaadeldava standardtootega eelkvalifitseeritud reguleerimisteenuse pakkujale üle anda. mFRR toote võimsusturu kohustust on EBGL artikkel 34 erandi kehtivuse ajal lubatud üle anda ainult süsteemihalduri juhtimispiirkonna siseselt.
- 4.9. Kui reguleerimisteenuse pakkuja ei esita eduka võimsuspakkumuse kohta kohustuslikku energiapakkumust, ei anna oma kohustust vastavalt punktile 4.8 üle või mingil põhjusel ei käivita reservüksust peale süsteemihalduri tellimust vastava standardtoote tingimuste kohaselt, loetakse võimsusturul võetud kohustus (osaliselt või täielikult) täitmata jäetuks
  - 4.9.1. Võimsuspakkumuse selle osa eest, mille kohta energiapakkumusi ei tehtud, kohustust üle ei antud ja/või mida nõuetekohaselt ei käivitatud, tasu ei maksta;
  - 4.9.2. Süsteemihalduril on õigus küsida kompensatsiooni punktis 4.9 kirjeldatud rikkumise eest ning korduva või tahtliku rikkumise korral peatada pakkuja reservüksuste eelkvalifitseeritud staatus;
    - 4.9.2.1. Kompensatsiooni suurus leitakse korrutades võimsusturu kohustuse täitmata jäetud osa vastava turuühiku vastava mFRR toote Eesti hinnapiirkonna

kahekordse marginaalhinnaga, kuid mitte vähem kui antud [MTU-turuühiku elektribörsi](#) päev-ette hind.

## 5. Reguleerimisenergia pakkumuste tegemine

- 5.1. Reguleerimisteenuse pakkuja edastab reguleerimisenergia pakkumused ühendavale süsteemihaldurile. Pakkumusi saab esitada ainult varasemalt eelkvalifitseeritud varade kohta.
- 5.2. Reguleerimisenergia pakkumusi saab esitada ja ajakohastada alates reguleerimisenergia pakkumuste avamisajast kuni sulgemisajani.
- 5.3. ~~Reguleerimisteenuse~~—[Reguleerimisenergiaosutamise](#) pakkumus tuleb esitada süsteemihalduri poolt ette antud formaadis ja edastada süsteemihalduri poolt ette antud viisil enne vastava standardtoote pakkumuste sulgemisaega. Reguleerimisenergia pakkumuste juhend, sõnumistandardid ja nõuded andmevahetusele ja on toodud [juhendis „Reguleerimisenergia pakkumuste esitamine ja käivitamine“](#), mis on avaldatud Eleringi kodulehel: [www.elering.ee](http://www.elering.ee)
- 5.4. Kehtivaks loetakse viimane peale avamisega ja enne sulgemisaega esitatud korrektses formaadis süsteemihalduri aktsepteeritud reguleerimisenergia pakkumuse [versioon](#).
- 5.5. Reguleerimisteenuse pakkuja vastutab täielikult esitatud pakkumuse õigsuse eest, süsteemihaldur ei ole kohustatud kontrollima ega vastuta pakkumuse üle-Euroopalise mFRR energiaplatformile MARI edastamisel selle sisu eest. [Eri list tähelepanu pöörata käsitsi käivitavate reservide kompleks- ja seotud pakkumuste juures.](#)
- 5.6. Reguleerimisteenuse pakkuja poolt esitatud pakkumised edastab süsteemihaldur üle-Euroopalise mFRR platvormile MARI, mille käivitamise optimeerimise funktsioon leiab kõige optimaalsemad pakkumused reguleerimisenergia nõudluse katmiseks.
- 5.7. Juhul kui selgub, et tehnilistel põhjustel ei ole esitatud reguleerimisteenuse pakkumust võimalik kas osaliselt või täielikult käivitada ja reguleerimisenergia sulgemisaeg on möödunud, siis on reguleerimisteenuse pakkuja kohustatud sellest kohe süsteemihaldurit informeerima saates süsteemihaldurile teate eelpool kirjeldatud muutuse kohta süsteemihalduri poolt ette antud formaadis ja viisil. Süsteemihaldur aktsepteerib reguleerimisenergia sulgemisaja järgselt esitatud muudatusi üksnes juhul kui on saanud MARI platvormilt sellekohase kinnituse.

## 6. Reguleerimisteenuse tellimine, kasutamine ja kasutamise lõpetamine

- 6.1. Reguleerimisenergia pakkumuse käivitamisel muudetakse kauplemisperioodi sees reguleerimisteenuse pakkuja võimsust (koormusnivood);
  - 6.1.1. Kui reguleerimisteenuse pakkuja reguleerib tootja või koondatud tootmisvõimsuste poolt võrku antavat koormusnivood suuremaks (teostab ülesreguleerimise) loetakse aktiveeritud pakkumine elektrienergia müügiks süsteemihaldurile. Kui reguleerimisteenuse pakkuja reguleerib tootja või koondatud tootmisvõimsuste poolt võrku antavat koormusnivood väiksemaks (teostab allareguleerimise), loetakse aktiveeritud pakkumine elektrienergia müügiks reguleerimisteenuse pakkujale;
  - 6.1.2. Kui reguleerimisteenuse pakkuja reguleerib koondatud tarbimisvõimsuste poolt võrgust võetavat koormusnivood suuremaks (teostab allareguleerimise) loetakse aktiveeritud pakkumine elektrienergia müügiks reguleerimisteenuse pakkujale. Kui reguleerimisteenuse pakkuja reguleerib koondatud tarbimisvõimsuste poolt võrgust võetavat koormusnivood väiksemaks (teostab ülesreguleerimise), loetakse aktiveeritud pakkumine elektrienergia müügiks süsteemihaldurile.

- 6.2. Süsteemihaldur saab kauplemisperioodi kohta tellimuse esitada pakkumuse kehtivusaja jooksul, arvestades pakkumust ja standardtoote tehnilisi tingimusi. Reguleerimispakkumise käivitamiseks esitab süsteemihaldur reguleerimisteenuse pakkuja reguleerimisteenuse tellimuse käivitussõnumi näol.
- 6.3. Reguleerimisteenus käivitatakse süsteemihalduri poolt tellitud mahus standardtoote tehnilistel tingimustel.
- 6.4. Pakkumine loetakse käivitatuks alates süsteemihalduri käivitussõnumis märgitud käivitamise algusajast.
- 6.5. Kui reservüksus või -grupp pakub paralleelselt mitut reguleerimisteenust, peab olema tagatud, et kõigi pakutavate toodete tehnilised nõuded, eelkõige muutmisperiood, on täidetud.
- 6.6. Süsteemihalduri SCADA-sse edastatavatel signaalidel peavad olema üksteisest eristatud kõik pakutavad reguleerimisteenused.
- 6.7. Süsteemihaldur ei saada eraldi reguleerimisteenuse lõpetamissõnumit. Tellimise lõpetamine tuleneb käivitamissõnumis toodud reguleerimisenergia tarne lõpuajast.

## 7. Reguleerimisteenuse tehnoloogiaspetsiifilised erisused

- 7.1. Kui Reguleerimisteenuse pakkuja on agregator, sh iseseisev agregator või tarbimisüksus, siis kehtivad reguleerimisteenuse osutamise tehniliste tingimuste osas järgnevad erisused:
  - 7.1.1. Reguleerimisteenuse pakkuja edastab süsteemihaldurile täiendavalt järgnevad andmed, mis edastatakse süsteemihalduri poolt etteantud viisil:
    - 7.1.1.1. Reguleerimisteenuse pakkuja poolt juhitud punktide summaarse väljundaktiivvõimsuse reaalsel ajahetkel;
    - 7.1.1.2. Reguleerimisteenuse pakkuja poolt käivitatud reguleerimisteenuse väljundvõimsuse koguse prognoosi. Prognoos saadakse juhitud reguleerimisvõimsuste iseloomust tulenevat muutumist ning nende roteerimist arvesse võttes;
    - 7.1.1.3. Reguleerimisteenuse pakkuja poolt ~~käivitatud prognoositava maksimaalset võimalikku~~ reguleerimisteenuse ~~aktiveerimine~~ käivitavat kogust reaalsel ajahetkel.
  - 7.1.2. Reguleerimisteenuse pakkuja kohustus on tagada, et tal on olemas kõikide oma reguleeritavate klientide nõusolekud lepingu täitmiseks.
- 7.2. Kui Reguleerimisteenuse pakkuja kasutab limiteeritud energiaallikal (LER) põhinevat reservüksust või -rühma, siis antud üksuse või rühma osas rakenduvad eelkvalifitseerimise dokumendis kirjeldatud erinõuded. Seda nii eelkvalifitseerimise juures kui ka reguleerimisteenust pakkuja juures.
- 7.3. Kui Reguleerimisteenuse pakkuja kasutab reservüksust või -gruppi, mille väljundvõimsus sõltub välistest tingimustest ning ei suuda seetõttu garanteeritult stabiilset seadeväärtust turuühiku lõikes hoida (üldiselt tuule-/päikeseenergial põhinevad reservüksused), siis kehtivad reguleerimisteenuse osutamise tehniliste tingimuste osas järgnevad erisused:
  - 7.3.1. Reguleerimine peab toimuma lühiajalise väljundvõimsuse prognoosi suhtes, mida edastatakse pidevalt süsteemihalduri SCADA-sse või mitterealaajas resolutsiooniga vähemalt 10s süsteemihalduri infosüsteemidesse;
  - 7.3.2. Reguleerimisteenuse pakkuja peab reservüksuse või -rühma väljundvõimsust hoidma nii stabiilselt kui tehniliselt võimalik leitud sätteväärtuse juures;

7.3.3. Reguleerimisteenuse pakkuja peab reguleerimisvõimsuse turul osalemiseks süsteemihalduriga kooskõlastama strateegia, millega on tagatud võimsusturu kohustuse täitmine.

## 8. Üldnõuded andmevahetusele

- 8.1. Igasugune andmevahetus, nii reaajas kui mittereaajas, toimub süsteemihalduri poolt defineeritud viisil ja formaadis.
- 8.2. Mittereaalaja andmevahetus süsteemihalduri bilansihaldustarkvaraga toimub xml-sõnumeid kasutades
  - 8.2.1. Andmevahetus bilansihaldussüsteemiga toimub kasutades veebiliidest või ECP/EDX platvormi;
  - 8.2.2. Sõnumitele esitatavad nõuded ja ülesehitus on kätte saadavad süsteemihalduri kodulehel.
- 8.3. Reaalaja andmevahetus toimub süsteemihalduri SCADAGA või süsteemihalduriga kokkuleppel perioodse andmeedastuse näol, kus esitatakse 10 sekundi resolutsiooniga vastavate mõõtepunktide info.

## 9. Reguleerimisvahetuste hinnastamine

- 9.1. Balti reguleerimisteenuste võimsusturul edukaks osutunud mFRR pakkumuste eest maksab süsteemihaldur marginaalhinna ehk antud turuühikul hinnapiirkonnas kõige kõrgema hinnaga vastu võetud standardtoote pakkumuse hinna. Marginaalhind leitakse järgmistele käitsi käivitatava sageduse taastamise reservi toodetele:
  - 9.1.1. mFRR (allareguleerimine)
  - 9.1.2. mFRR (ülesreguleerimine)
- 9.2. Reguleerimisteenuste energiaturul käivitatud pakkumuste hinnad arvutatakse marginaalhinna põhimõttel. Käivitatavad pakkumused valitakse ja marginaalhind leitakse vastava üle-Euroopalise reguleerimisteenuse platvormi MARI poolt ja/või kohaliku turu vaates, kui üle-Euroopaline platvorm ei ole kättesaadav. Reguleerimisenergia maksimaalne ja minimaalne hind on võrdne reguleerimisplatvormi MARI minimaalse ja maksimaalse hinnaga.

~~9.3. Punktis 9.2 arvatud hind on bilansienergia hinna referentsiks.~~

9.4.9.3. Süsteemihaldur ja reguleerimisteenuse pakkuja v.a. iseseisev agregator arveldavad reguleerimisteenuse elektrienergia eest kasutades punktis 9.2 arvatud hinda.

9.5.9.4. Juhul kui reguleerimisteenuse pakkujaks on iseseisev agregator, arveldavad süsteemihaldur ja reguleerimisteenuse pakkuja reguleerimisteenuse elektrienergia eest punktis 9.2 toodud hinna ning Eesti päev-ette hinnapiirkonna hinna erinevuse alusel.

Reguleerimisteenuse suund:	Ülesreguleerimine		Allareguleerimine	
Reguleerimisteenuse hind:	>0	<0	>0	<0
Rahavood:	Süsteemihaldur tasub reguleerimisteenuse pakkujale	Reguleerimisteenuse pakkuja tasub süsteemihaldurile	Reguleerimisteenuse pakkuja tasub süsteemihaldurile	Süsteemihaldur tasub reguleerimisteenuse pakkujale



## **10. Reguleerimisteenuste pakkumiste selgitamine**

- 10.1. Reguleerimisteenuse energiapõhised pakkumised selgitatakse vastavalt süsteemihalduripoolse reguleerimisteenuse tellimusele.
- 10.2. Süsteemihaldur arvutab iga selgitusperioodi kohta reguleerimisteenuse pakkuja poolt müüdud ja ostetud reguleerimisenergia koguse ühe (1) kWh täpsusega ja maksumuse (EUR) sajandiku täpsusega.
- 10.3. Reguleerimisteenuse elektrienergia kogus (MWh) saadakse, kui korrutatakse omavahel reguleerimistellimuses toodud võimsus (MW) ja ajaline kestvus (h).
- 10.4. Reguleerimisteenuse elektrienergia maksumus (EUR) saadakse, kui korrutatakse omavahel punktis 10.3 arvatud kogus ning punktis 9.2 arvatud hind.
- 10.5. Süsteemihaldur esitab reguleerimisteenuse pakkujale aruande(d) eelmisel päeval tehtud reguleerimistellimuste kohta hiljemalt järgneva päeva kella 12.00-ks.
- 10.6. Süsteemihalduri ja reguleerimisteenuse pakkuja vaheliste erimeelsuste tekkimisel tuginetakse elektrooniliselt edastatud andmevahetuse sõnumitele.
- 10.7. Reguleerimisteenuse pakkuja valideerib ning vajadusel esitab süsteemihaldurile tagasiside punktis 10.5 süsteemihalduri poolt saadetud reguleerimisteenuse aruandes toodud kogustele hiljemalt kahe tööpäeva jooksul. Juhul kui reguleerimisteenuse pakkuja jätab süsteemihaldurile tagasiside andmata, loetakse kogused kinnitatuks.
- 10.8. Süsteemihaldur võtab reguleerimisteenuse pakkuja poolt reguleerimistellimuse kohaselt müüdud ja ostetud reguleerimisenergia koguse arvesse reguleerimisteenuse pakkuja bilansihalduri bilansiaruandes v.a. arvatud juhul kui reguleerimisteenuse pakkuja on iseseisev agregaat.
- 10.9. Juhul kui reguleerimisteenuse pakkuja on iseseisev agregaat tuleb reguleerimisteenuse pakkujal esitada andmed reguleerimisenergia koguste kohta andmevahetusplatvormile vastavalt andmevahetusplatvormi juhendile ja juhendis sätestatud tähtaegadele.
- 10.10. Juhul kui reguleerimisteenuse pakkujaks on iseseisev agregaat, võtab süsteemihaldur reguleerimisteenuse pakkuja poolt müüdud ja ostetud reguleerimisenergia koguse arvesse reguleerimispakkumises osalenud ressursi bilansihalduri bilansiaruandes ning reguleerimisteenuse pakkuja eabilansi reguleerimisteenuse pakkuja bilansihalduri bilansiaruandes.
- 10.11. Süsteemihaldur esitab reguleerimisteenuse pakkumise andmed arveldusse iga kuu hiljemalt viiendaks (5.) kuupäevaks.

## **11. Süsteemihalduri õigused ja kohustused**

- 11.1. Süsteemihaldur on kohustatud:
  - 11.1.1. tagama igal ajahetkel süsteemi varustuskindluse ja bilansi;
  - 11.1.2. korraldama reguleerimisteenuse pakkujaga reguleerimispakkumiste selgitamise ja sellega seotud infovahetuse;
  - 11.1.3. järgima oma kohustuste täitmiseks vajalikku elektrienergiat ja reguleerimisvõimsust ostes ning asjakohaseid teenuseid kasutades vabaturupõhimõtteid ja turuosaliste võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtet;
  - 11.1.4. hoidma lepingu kehtivuse ajal, samuti pärast lepingu lõppemist saladuses seoses lepingu sõlmimisega ja selle täitmisega talle reguleerimisteenuse pakkuja kohta teatavaks saanud mistahes teavet, mille avaldamine võib kahjustada viimase huve või mille saladuses hoidmise vastu reguleerimisteenuse pakkujal eeldatavalt on või võib olla huvi;

- 11.1.5. tasuma kõik lepingus ettenähtud maksed tähtjaks.
- 11.2. Süsteemihalduril on õigus:
  - 11.2.1. käivitada pakkumusi;
  - 11.2.2. muuta reguleerimisenergia pakkumus teistele süsteemihalduritele mittekättesaadavaks komisjoni määruse (EL) 2017/2195 artikkel 29 (14) alusel juhul kui see on vajalik süsteemi töökindluse tagamiseks;
  - 11.2.3. kontrollida reguleerimisteenuse pakkuja poolt pakutud toote vastavust standardtoote tingimustele;
  - 11.2.4. küsida selgitusi pakkumuste kohta;
  - 11.2.5. võtta tagasi reservüksuse (või -rühma) eelkvalifitseeritud staatus kui see ei täida reguleerimislepingus või tüüptingimustes sätestatud nõudeid teenuse pakkumiseks;
  - 11.2.6. andmete manipuleerimise või tahtliku valeandmete esitamise korral keelduda pakkuja kõigi reservüksuste eelkvalifitseerimisest ja/või võtta tagasi pakkuja varasemalt eelkvalifitseeritud üksuste eelkvalifitseeritud staatus;
  - 11.2.7. muuta lepingus sätestatud infovahetuse infotehnoloogilisi lahendusi mõistlikul viisil, nõuda reguleerimisteenuse pakkujalt valmisolekut nimetatud muutusteks süsteemihalduri poolt seatud tähtjaks, teatades sellest reguleerimisteenuse pakkujale mõistliku aja ette;

## **12. Reguleerimisteenuse pakkuja õigused ja kohustused**

- 12.1. Reguleerimisteenuse pakkuja on kohustatud:
  - 12.1.1. tagama, et tal on olemas kõikide oma reguleeritavate klientide nõusolekud Lepingu täitmiseks;
  - 12.1.2. vastama süsteemihalduri reguleerimisteenuse või selle pakkumustega seotud päringutele mõistliku aja jooksul. Mõistlikuks ajaks loetakse 5 tööpäeva. Tähtaja ületamisel on süsteemihalduril õigus peatada reservüksus(t)e eelkvalifitseeritud staatus.
- 12.2. Reguleerimisteenuse pakkujal on õigus:
  - 12.2.1. Vaidlustada süsteemihalduri edastatud käivitamiste raportit hiljemalt 2 tööpäeva jooksul raporti esitamisest;
  - 12.2.2. Taotleda pakkumuse tühistamist või vähendamist peale pakkumiste esitamise sulgemisaega ainult tehnilisest põhjusest tulenevalt, informeerides sellest süsteemihaldurit koheselt vastavalt punktile 5.7.

## **13. Kahju hüvitamine**

- 13.1. Pool hüvitab teisele poolele lepinguga sätestatud kohustuste täitmata jätmisega või mittekohase täitmisega põhjustatud otsese varalise kahju lepinguga ettenähtud juhtudel ja korras.
- 13.2. Pool peab tekkinud kahjust teadasaamisest mõistliku aja jooksul teatama teisele poolele kirjalikult kahju arvatava suuruse ja kahju hüvitamise aluse, sealhulgas kahju olemasolu ja suurust tõendavad dokumendid.
- 13.3. Pool peab vaatama teise poole kahjunõude läbi ja hüvitama nõudes märgitud kahju kolmekümne (30) päeva jooksul kahjunõude ja punktis 13.2 loetletud dokumentide saamisest või kahjunõude mittetunnistamisel esitama sama tähtaja jooksul kirjalikult oma motiveeritud vastuväited.

## 14. Lepingu muutmine ja ülesütlemine

- 14.1. Lepingut saab muuta poolte kirjalikul kokkuleppel või muudel lepingus või õigusaktides ettenähtud alustel. Süsteemihalduril on õigus ühepoolset muuta tüüptingimusi ja standardtoote tingimusi järgides tüüptingimuste ühepoolseks muutmiseks seaduses sätestatud korda.
- 14.2. Tüüptingimuste ja standardtoote tingimuste muutmisest teatab süsteemihaldur reguleerimisteenuse pakkujat kirjalikult. Muudetud tüüptingimused avaldab süsteemihaldur oma veebilehel. Süsteemihaldur kohustub reguleerimisteenuse pakkuja nõudmisel andma selgitusi muudatuste kohta.
- 14.3. Mistahes ajahetkel kehtivad süsteemihalduri tüüptingimused ja standardtoote tingimused on lepingu, sealhulgas kõigi selle olemasolevate ja tulevaste lisade, osade, muudatuste ja täienduste lahutamatuks osaks, sõltumata nende vahetust lisamisest lepingule.
- 14.4. Poolel on õigus leping üles öelda, kui teine pool on oluliselt rikkunud lepingust tulenevaid kohustusi ning seda rikkumist ei ole heastatud selleks antud mõistliku aja jooksul. Sellisel juhul peab pool teisele poolele lepingu ülesütlemise soovist kirjalikult vähemalt kolmkümmend (30) päeva ette teatama.
- 14.5. Reguleerimisteenuse pakkujal on õigus leping igal ajal üles öelda, teatades sellest süsteemihaldurile kirjalikult vähemalt kolmkümmend (30) päeva ette.
- 14.6. Pool võib lepingu üles öelda ainult kalendrikuu vahetuse seisuga.
- 14.7. Lepingu lõppemisel mistahes põhjusel, kaasa arvatud lepingu kehtetus, kohaldatakse ka pärast lepingu lõppemist neid lepingu sätteid, mis oma olemuse tõttu sätestavad poolte õigusi ja kohustusi pärast lepingu lõppemist. Eelmises lauses sätestatu kehtib iseäranis sätete kohta, mis määravad pooltevaheliste vaidluste lahendamise, lepingu sätete tõlgendamise viisi, konfidentsiaalsuse ning poolte vastutuse ja kahju hüvitamise. Samuti tuleb sõltumata lepingu lõppemisest täita kõik lõppemise hetkeks juba tekkinud kohustused, sealhulgas tasuda kõik sissenõutavaks muutunud või lepingu kehtivuse ajal toimunud sündmuse tulemusena pärast lepingu lõppemist sissenõutavaks muutunud maksed vastavalt lepingule.

## 15. Tahteavaldused

- 15.1. Kui lepinguga ei ole ette nähtud teisiti, siis kõik lepingu täitmisega või lepingust tulenevate vaidlustega seotud teated, nõusolekud, kooskõlastused ja muud tahteavaldused, samuti muu teave (edaspidi: tahteavaldus) loetakse ametlikult ja kooskõlas lepinguga esitatuks, kui tahteavaldus on edastatud kirja, elektronposti või muu elektroonilise kanali (nt spetsiaalne infotehnoloogiline lahendus) kaudu saadetud või telefoni teel lepingus märgitud või teisele poolele kirjalikult teatatud kontaktaadressidel või –numbritel.
- 15.2. Teade loetakse kätte antuks, kui:
  - 15.2.1. teade on saadetud postiasutuse kaudu tähitud kirjaga;
  - 15.2.2. elektronposti või muu elektroonilise kanali kaudu saadetud lähetus on registreeritud tehnoloogiliselt;
  - 15.2.3. telefonikõne on salvestatud.
- 15.3. Kõik tahteavaldused loetakse kehtivalt ja poolte jaoks siduvalt antuks üksnes siis, kui need on tehtud poole poolt otseselt selleks volitatud isikute poolt.

- 15.4. Lepingule allakirjutamisega annavad Pooled nõusoleku bilansivastutusega seotud kõnede salvestamiseks ning kasutada vajaduse korral vastavaid salvestisi antud korralduste või muude reguleerimisteenuse pakkuja poolt tehtud toimingute tõendamiseks.